

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ASOCIACIJŲ
ĮSTATYMAS**

1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1231
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato asociacijų steigimo, valdymo, veiklos, reorganizavimo ir likvidavimo tvarką.
2. Įstatymas netaikomas toms asociacijoms, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai.

2 straipsnis. Asociacijos samprata

1. Asociacija – tai juridinių bei fizinių asmenų savanoriškas susivienijimas, vykdamas asociacijos narių nustatytus ūkinius, ekonominius, socialinius, kultūros, švietimo, mokslinio tyrimo uždavinius bei funkcijas.
2. Asociacijos veiklos tikslai, pagrindinės funkcijos ir uždaviniai turi būti susiję su asociacijos narių veikla ar poreikiais ir turi būti nurodyti jos įstatuose.
3. Juridiniai bei fiziniai asmenys gali jungtis į asociacijas pagal veiklos, vartojimo, funkcinis, teritorinius požymius. Asmuo gali būti kelių asociacijų nariu.

3 straipsnis. Asociacijos statusas

1. Asociacija yra juridinis asmuo nuo jos įregistravimo dienos, turintis antspaudą su savo pavadinimu, atsiskaitomąją sąskaitą. Pagal savo prievolos asociacija atsako visu savo turtu ir neatsako už jos narių priimtus išpareigojimus.
2. Asociacija yra ne pelno organizacija. Ji gauto pelno negali skirstyti savo nariams. Ne pelno organizacija – tai įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinio asmens teisės turintis subjektas, kurio veiklos tikslas nėra pelno siekimas.
3. Asociacijos pavadinime privalomas žodis „asociacija“. Asociacijos pavadinimas turi atitikti Vyriausybės patvirtintų firmų vardų nuostatų reikalavimus.
4. Asociacija turi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio bei kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, Vyriausybės nutarimų suteiktą veikimo, iniciatyvos bei sprendimų laisvę ir nustatytas pareigas, o savo veiklą grindžia šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka įregistruotais asociacijos įstatais.

4 straipsnis. Asociacijos nariai

1. Asociacijos nariais gali būti Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių juridiniai ir fiziniai asmenys. Įstatuose gali būti nustatyti apribojimai užsienio šalių juridiniams ir fiziniams asmenims būti asociacijos nariais.
2. Nariai privalo laikytis asociacijos įstatų. Asmuo, turintis priešingą asociacijos tikslams interesų, gali būti nepriimtas asociacijos nariu.
3. Asociacijoje turi būti visų, o filiale – jam priklausančių narių sąrašas. Su šiais sąrašais turi teisę susipažinti kiekvienas asociacijos narys.
4. Asociacijos narys turi teisę:
 - 1) naudotis asociacijos teikiamomis paslaugomis;
 - 2) gauti informaciją apie asociacijos veiklą;
 - 3) naudotis asociacijos sukaupta informacija;
 - 4) ginčyti teisme visuotinio narių susirinkimo bei kolegialaus valdymo organo nutarimus ir administracijos sprendimus.
5. Nariai turi teisę išstoti iš asociacijos, o asociacija turi teisę pašalinti narius. Išstojusių bei pašalintų iš asociacijos narių teisės į asociacijos turto dalį įgyvendinamos įstatuose nustatyta tvarka.

6. Jeigu nario teisės ar teisėti interesai asociacijoje yra pažeidžiami, narys turi teisę ginti juos teismine tvarka.

5 straipsnis. Steigimas

1. Asociacija gali būti steigiama juridinių bei fizinių asmenų iniciatyva. Minimalus asociacijos narių skaičius yra 3.

2. Asociacijos steigimo iniciatoriai privalo sušaukti steigiamąjį susirinkimą, kuriame balso teisę turi asmenys (jų įgalioti atstovai), raštu pareiškę norą būti steigiamos asociacijos nariais. Steigiamasis susirinkimas priima nutarimą dėl asociacijos įsteigimo, įstatus ir išrenka valdymo organus.

6 straipsnis. Įstatai

1. Įstatai yra teisinis dokumentas, kuriuo asociacija privalo vadovautis savo veikloje.

2. Įstatuose turi būti nurodyta:

- 1) asociacijos pavadinimas;
- 2) asociacijos buveinė (adresas);
- 3) asociacijos tikslai, funkcijos ir uždaviniai;
- 4) asociacijos narių teisės ir pareigos;
- 5) narių priėmimo, jų išstojimo ir pašalinimo iš asociacijos tvarka bei sąlygos;

6) valdymo organų sudarymo tvarka, jų kompetencija, funkcijos ir atsakomybė, renkamų valdymo organų bei jų narių atšaukimo tvarka, renkamų valdymo organų narių darbo apmokėjimo tvarka;

7) filialų steigimo bei likvidavimo tvarka;

8) turto ir lėšų šaltiniai;

9) finansinės veiklos kontrolė;

10) įstatų keitimo ir papildymo tvarka;

11) asociacijos veiklos terminai;

12) asociacijos reorganizavimo ir likvidavimo tvarka.

3. Įstatuose gali būti ir kitos nuostatos, neprieštaraujančios įstatymams.

7 straipsnis. Registravimas

Asociacijos registruojamos, perregistruojamos ir išregistruojamos įstatymų nustatyta tvarka. Ginčus dėl asociacijos registravimo sprendžia teismas.

8 straipsnis. Filialai

1. Asociacija turi teisę steigti filialus. Jie steigiami įstatuose nustatyta tvarka.

2. Filialas yra asociacijos padalinys, turintis atskirą buveinę. Filialas nėra juridinis asmuo ir naudojasi asociacijos, kaip juridinio asmens, vardu. Filialas veikia pagal asociacijos įstatus ir visuotinio narių susirinkimo suteiktus įgaliojimus, kurie turi būti nurodyti asociacijos įstatuose ir filialo nuostatuose.

3. Filialas registruojamas, perregistruojamas ir išregistruojamas įstatymų nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Asociacijų sąjungos

1. Asociacijos savo bendriems uždaviniams spręsti gali jungtis į sąjungas (konfederacijas). Asociacijų sąjungos (konfederacijos) steigiamos ir veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Asociacija jungiasi į sąjungą (konfederaciją) visuotinio narių susirinkimo (konferencijos, suvažiavimo) nutarimu, priimtu įstatuose nustatyta tvarka.

3. Sąjungos (konfederacijos) nariais gali būti ir įmonės, jeigu jos nėra narės asociacijų, kurios yra tos sąjungos narės.

10 straipsnis. Asociacijos teisės ir pareigos

1. Įstatuose numatytai veiklai vykdyti asociacija gali:

- 1) turėti atsiskaitomąją ir valiutos sąskaitas bankuose įstatymų nustatyta tvarka;
 - 2) valdyti, naudoti jai priklausantį turtą ir lėšas bei jais disponuoti;
 - 3) sudaryti sutartis ir prisiimti įsipareigojimus;
 - 4) steigti įmones ir organizacijas. Jos steigiamos ir veikia pagal atitinkamos rūšies įmonių ar organizacijų įstatymą;
 - 5) steigti visuomenės informavimo priemonės;
 - 6) jungtis į asociacijų sąjungą (konfederaciją) ir išstoti iš jos;
 - 7) stoti į tarptautines organizacijas.
2. Asociacijai draudžiama užsiimti komercine veikla.
3. Asociacija atlieka buhalterinę apskaitą, teikia finansinę-buhalterinę informaciją valstybės institucijoms ir moka mokesčius įstatymų nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Turtas ir pajamų šaltiniai

1. Asociacijai nuosavybės teise gali priklausyti pastatai, transporto priemonės, įrenginiai ir kitas jos įstatuose numatytai veiklai reikalingas turtas, kuris gali būti įgytas iš šio straipsnio antrojoje dalyje nustatytų šaltinių lėšų.
2. Asociacijos pajamų šaltiniai:
 - 1) narių stojamieji įnašai, narių mokesčiai ir tiksliniai įnašai;
 - 2) valstybės ir savivaldybių tikslinės paskirties lėšos;
 - 3) fizinių ir juridinių asmenų neatlygintinai perduotos lėšos ir turtas;
 - 4) palikimai, pagal testamentą tenkantys asociacijai;
 - 5) asociacijos įsteigtų įmonių pelnas;
 - 6) kredito įstaigų palūkanos, mokamos už jose saugomas lėšas.
3. Asociacijos pajamos, gautos iš veiklos, kuri nėra numatyta jos įstatuose, taip pat gautos arba panaudotos pažeidžiant šį įstatymą, išieškomos į valstybės biudžetą įstatymų nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Valdymo organai

Asociacijos valdymo organai yra visuotinis narių susirinkimas (konferencija, suvažiavimas), kolegialus valdymo organas (organai) ir administracija.

13 straipsnis. Visuotinis narių susirinkimas

1. Visuotinis narių susirinkimas (konferencija, suvažiavimas) yra aukščiausiasis asociacijos valdymo organas.
2. Susirinkimo (konferencijos, suvažiavimo) kompetencijai priklauso:
 - 1) priimti, keisti ir papildyti įstatus;
 - 2) nustatyti asociacijos tikslus ir pagrindinius uždavinius;
 - 3) nustatyti kolegialių valdymo organų formavimo tvarką, rinkti jų narius ir juos atšaukti;
 - 4) nustatyti asociacijos narių įnašų ir mokesčių dydį bei mokėjimo tvarką;
 - 5) steigti asociacijai priklausančias įmones, visuomenės informavimo priemones, reorganizuoti ar likviduoti asociaciją.
3. Susirinkimas (konferencija, suvažiavimas) turi būti šaukiamas įstatuose nustatytu laiku. Neeilinis susirinkimas turi būti sušauktas, jei to reikalauja ne mažiau kaip 1/5 asociacijos narių, kolegialus valdymo organas jo priimtu nutarimu arba revizorius (revizijos komisija, auditorius).
4. Susirinkimas (konferencija, suvažiavimas) yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė potencialių dalyvių. Sprendimai priimami paprasta balsų dauguma. Nutarimams šio straipsnio antrosios dalies 1 ir 5 punktų klausimais priimti reikia ne mažiau kaip 2/3 dalyvaujančių susirinkime atstovų balsų. Kiekvienas susirinkimo (konferencijos, suvažiavimo) dalyvis, nesvarbu, koks jo ar jo atstovaujamo asociacijos nario įnašų dydis, atstovaujamų narių skaičius, balsuojant turi vieną sprendžiamąjį balsą.
5. Jeigu susirinkime nėra kvorumo, įstatų nustatyta tvarka, ne vėliau kaip po mėnesio turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus neįvykusio susirinkimo darbotvarkės klausimais nepaisant dalyvaujančių narių skaičiaus.

6. Vietoj visuotinio narių susirinkimo įstatuose nustatyta tvarka gali būti šaukiama konferencija arba suvažiavimas.

14 straipsnis. Kolegialus valdymo organas

1. Asociacijos veiklai laikotarpiu tarp visuotinių narių susirinkimų vadovauja kolegialus valdymo organas (organai), kuris renkamas įstatuose nustatyta tvarka ir nustatytam laikui.

2. Kolegialūs valdymo organai gali būti: valdyba, taryba, prezidiumas. Asociacijos įstatai nustato, kurie (kuris) valdymo organai sudaromi, jų narių skaičių, valdymo organų funkcijas ir įgaliojimus.

3. Kolegialaus valdymo organo nariais gali būti fiziniai asmenys – asociacijos nariai ar kolektyvinių narių atstovai. Įstatuose gali būti papildomi reikalavimai kolegialaus valdymo organo nariui.

4. Kolegialaus valdymo organo posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 1/2 valdymo organo narių, o priimti sprendimai yra teisėti, kai už juos balsuoja ne mažiau kaip pusė valdymo organo narių. Nariai turi lygias balso teises. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia kolegialaus valdymo organo vadovo balsas.

15 straipsnis. Administracija

1. Asociacijos operatyvią veiklą organizuoja ir vykdo administracija.

2. Asociacija privalo turėti administracijos vadovą ir vyriausiąjį finansininką (buhalterį). Vienam asmeniui abejas pareigas eiti draudžiama.

3. Administracijos vadovą ir vyriausiąjį finansininką skiria ir jų pareiginius atlyginimus nustato kolegialus valdymo organas, sudarydamas su jais darbo sutartis.

4. Administracijos vadovas:

1) vadovauja administracijai;

2) pagal suteiktus įgaliojimus asociacijos vardu sudaro sandorius bei atstovauja asociacijai kitose institucijose;

3) priima ir atleidžia iš darbo administracijos darbuotojus, nustato jų pareiginius atlyginimus.

16 straipsnis. Finansinės veiklos kontrolė

1. Asociacija privalo periodiškai tikrinti finansinę veiklą. Tai turi atlikti revizorius (revizijos komisija, auditorius), kurį renka visuotinis narių susirinkimas (konferencija, suvažiavimas) įstatuose nustatytam laikui. Juo gali būti fizinis asmuo, turintis kvalifikacijos diplomą, arba juridinis asmuo, turintis teisę teikti audito paslaugas. Revizoriumi negali būti asociacijos kolegialaus valdymo organo narys bei administracijos darbuotojas.

2. Revizorius kontroliuoja asociacijos finansinę veiklą. Jis privalo:

1) tikrinti asociacijos metų finansinę atskaitomybę ir kitus finansinės buhalterinės veiklos dokumentus;

2) visuotinio narių susirinkimo ar valdybos pavedimu atlikti asociacijos finansinius buhalterinius patikrinimus;

3) artimiausiame visuotiniame narių susirinkime arba kolegialaus valdymo organo posėdyje pranešti apie patikrinimo metu nustatytus pažeidimus;

4) visuotiniame narių susirinkime pateikti asociacijos finansinės veiklos patikrinimo metų ataskaitą.

3. Asociacijos administracija ir kolegialus valdymo organas privalo pateikti revizoriui jo reikalaujamus finansinius buhalterinius dokumentus.

4. Revizorius įstatymų nustatyta tvarka atsako už asociacijos veiklos trūkumų nuslėpimą.

5. Gautų valstybės ir savivaldybių lėšų naudojimą turi teisę tikrinti Valstybės kontrolė.

17 straipsnis. Reorganizavimas

1. Asociacija gali būti reorganizuota visuotinio narių susirinkimo (konferencijos, suvažiavimo) nutarimu. Asociaciją galima reorganizuoti šiais būdais:

- 1) jungiant su kitomis asociacijomis;
- 2) skaidant į kelias asociacijas.

2. Reorganizuojant asociaciją būtinas jos turto įvertinimas, apie kurį išvadas raštu iki visuotinio narių susirinkimo, kuriame numatyta svarstyti asociacijos reorganizavimą, turi pateikti revizorius arba auditorius.

3. Reorganizuotos asociacijos teisių ir prievolių perėmėjos yra po reorganizavimo veikiančios asociacijos. Teisių ir prievolių perėmimo tvarką bei terminus nustato visuotinis narių susirinkimas.

4. Reorganizuotos asociacijos registruojamos įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Likvidavimas

1. Asociacijos likvidavimo pagrindas gali būti:

- 1) pasibaigęs įstatuose nustatytas asociacijos veiklos terminas;
- 2) visuotinio narių susirinkimo nutarimas;
- 3) faktas, kad liko mažiau asociacijos narių negu šio įstatymo nustatyta;
- 4) teismo sprendimas likviduoti asociaciją už įstatymų nustatytus teisės pažeidimus.

2. Valdymo organas ar institucija, nutarusi (nusprendusi) likviduoti asociaciją, skiria likvidatorių, nustato jo įgaliojimus, likvidavimo terminus, inventorizacijos ir turto perėmimo tvarką. Likvidatoriaus skyrimo ir įgaliojimų jam suteikimo tvarka šio straipsnio pirmosios dalies 3 punkte nurodytu atveju turi būti nustatyta įstatuose. Paskyrus likvidatorių, asociacija įgyja likviduojamos asociacijos statusą: valdymo organai netenka įgaliojimų valdyti asociaciją, jų funkcijas atlieka likvidatorius.

3. Apie asociacijos likvidavimą ar reorganizavimą turi būti įstatuose nustatyta tvarka viešai skelbiama du kartus; antrą kartą – ne anksčiau kaip po 30 dienų nuo pirmojo skelbimo.

4. Asociaciją likvidavus, likvidatorius privalo sudaryti likvidavimo aktą, išregistruoti asociaciją, grąžinti pažymėjimą jį išdavusiam registro tvarkytojui.

5. Likviduojant asociaciją, jos turtas ir lėšos, likę sumokėjus skolas, naudojami įstatuose nustatyta tvarka. Jos nariams gali būti grąžinami tik stojamieji įnašai.

19 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

Iki šiol įregistruotos asociacijos turi patikslinti savo įstatus pagal šį įstatymą ir įregistruoti juos per vienerius metus nuo šio įstatymo paskelbimo.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS